

Mo(nu)mentjes uit het verleden

H. W. Saaltink

Enige tijd geleden ontving ik een paar foto's van oude Hoornse huizen met het verzoek deze in het kwartaalblad te willen plaatsen, liefst met commentaar. Hier dus een tweetal foto's met wat losse gedachten.

Grote Noord 45.

Als eerst een plaatje van het huis aan het Grote Noord waarin ene H. H. Schwiertert op nr. 45 in de beginjaren van deze eeuw zijn handel in manufacturen dreef. De afbeelding werd me toegezonden in de vorm van een briefkaart door mevrouw Schwiertert. De tekst aan de onderzijde deelt mee, dat Schwiertert behalve in manufacturen ook nog in bedden, dekens en matrassen deed. Ik neem aan, dat het hier om een vorm van reclame gaat die door deze middenstander onder zijn betere cliëntèle gevoerd werd. Waarschijnlijk is dit de vroegste foto die van het pand bekend is. Het winkelfront met zijn gietijzeren kolommetjes is waarschijnlijk ergens tussen 1850 en 1900 aangebracht, het bovendeel heeft de bekende rechte kroonlijst en ramen uit het begin van de negentiende eeuw. Aan de linkerzijde is het bedrijf van de buurman weggeretoucheerd. Rechts een tuinmuurtje met daarachter weelderig groen. De wantrouwige beschouwer verdenkt de uitgever van de kaart ervan de zaak fraaier te hebben willen voorstellen dan ze in werkelijkheid was. Volgens de bijgeleverde informatie was Schwiertert een trouwe steunpilaar van de Lutherse kerk hier ter stede. Godsdienstige gezindheid en de naam wijzen erop dat Schwiertert tot de grote stroom Duitse immigranten heeft behoord die vooral in de 18e eeuw in Holland een meer welvarend bestaan hebben proberen op te bouwen.

De tweede en derde foto, die ik van mevr. Koolhaas-Gijselaar ontving, tonen de panden Noorderstraat 36 en 38 (36a) voor en na de restauratie van 1938. De beide opnamen laten duidelijk de ontwikkeling zien van de opvattingen over het restaureren van historische bouwwerken. Een dergelijke manier van restaureren – een term als historiserende nieuwbouw is beter op zijn plaats – zou nu niet meer mogelijk zijn. Met volkomen veronachtzaming van de oude structuur zijn de huizen aan de heersende mode en behoeften aangepast. De vormen van bijv. deur- en raampartijen zijn gecopieerd van voorbeelden elders en hebben hun functie verloren. De voorgevels hebben een vorm gekregen die ze waarschijnlijk nooit gehad hebben. Maar laten we de architect hierom niet hard vallen. Hij wilde waarschijnlijk woonhuizen met een 17e eeuwse voorkomen die pasten in de bestaande bebouwing. Best mogelijk, dat onze grote voorganger J. C. K(er)meijer deze verandering positief beoordeeld heeft.

Noorderstraat 36 en 38.

